

Oponentský posudek na bakalářskou práci Alžběty Cuhrové
Projekty zviditelňování umění romské komunity v České republice jako dekolonizační praktika

Předkládaná bakalářská práce Alžběty Cuhrové je kompetentním akademickým shrnutím či přehledovou studií, která přináší čtivou, zevrubnou, intersekcionalní a přemýšlivou deskripci vybraných výstavních a uměleckých projektů (česko-slovenského) romského umělectva, jež jsou interpretovány na pozadí zakládajícího textu postkoloniálních teorií (Saidův *Orientalismus*) a strategií dekoloniálních teorií (Walter Mignolo). Jejich prostřednictvím si autorka klade otázku zda je možné tyto projekty vnímat jako příklady dekolonizační praxe a současně v práci poukazuje na limity i možnosti takových podniků.

Autorka vis-a-vis ne-bílému umění explicitně nereflexuje vlastní pozicionalitu outsiderky, nicméně pečlivá práce s postkoloniálními a dekoloniálními teoriemi, která prostupuje celým, sofistikovaným jazykem psaným textem a výborně se vyjevuje v citlivém přístupu k dilematům (sebe)reprezentace marginalizovaných osob/kultur ve vztahu ke kulturní, rasové či politické hegemonii, ukazuje, že si výborně osvojila obsah kritických konceptů zmíněných teorií (strategický esencialismus, dekolonialita vs. dekolonizace, tokenizace, zjinačování/othering, intersekcionalita atd.). Na tomto místě oceňuji schopnost koncizně vystihnout a vysvětlit stěžejní aspekty konceptů a zručné definování jejich obsahů v teoretické části práce. Myslím, že práci by slušelo, kdyby se tyto koncepty a jejich uplatnění „propsalo“ i do jednotlivých kapitol, kde jsou diskutovány zkoumané výstavní a umělecké projekty. Z obsahu kapitol je evidentní, že autorka de facto využívá k interpretaci projektů koncepty představené v teoretické části, ale již zde tuto praxi nereflexuje, respektive nezexplicitňuje. Je to škoda, neboť tak by se teoretická a empirická část lépe propojily v jeden celek. Pravda, toto je však spíše očekávání kladené na práci magisterské.

Oceňuji velké množství recenzí a odborných a oborových textů, které studentka k tématu nastudovala – z hustého a hutného popisu kontextů každého výstavního/muzejního projektu je evidentní, že tento je výsledkem výborné rešeršní práce, což kvituji. Přesto bych si dovolila varovat před využíváním sekundární literatury místo literatury primární; například dílo Rolanda Barthesa je konzultováno skrze bakalářskou práci Matěje Hříba, Walter Mignolo je pak čten skrze texty Michaela Tsanga. Rozumím, že „mediátorské“ texty mohou komplexní teoretická díla učinit pro bakalářské studující přístupnějšími, přesto bych navrhovala minimálně do primárních zdrojů skutečně nahlédnout a také s nimi pracovat. Z komplexního přístupu k tématu, který práce dokládá, soudím, že diplomantka by s primárními texty pracovat bez problémů zvládla. Práce je příkladně prokazovaná a takřka prostá překlepů.

Alžběta Cuhrová správně v práci opakovaně upozorňuje, že dekolonizační a dekoloniální praxe nejsou jen čistě otázkou demokratizace uměleckého kánonu a/nebo inkluzivity etablovaných institucí či zakládání institucí pro reprezentaci marginalizovaných kultur, identit a skupin. Jedná se také o projekt epistemický. V tomto ohledu bych navrhovala, aby studentka u obhajoby diskutovala symbolické i institucionální rozdíly mezi zkoumanými projekty (např. Muzeum romské kultury, Artivist Lab, výstavní projekt Bílá Místa) právě s ohledem na dekolonizaci epistemologií. Jaké výhody a nevýhody pro produkci nového promyšlení světa zmíněné koncepce dle studentky představují? Čím je toto promyšlení ve Střední Evropě (v ČR či SR) jiné, než v jiných regionech tzv. post/neo-koloniálního světa? Dále, pokud se zdá být (některé zdroje tvrdí, že je) projekt (politické) dekolonizace ukončen, jaké výhledy stojí před dekoloniálními snahami v uměleckých (či jiných) institucích? Můj poslední dotaz k obhajobě směřuje na doporučení, které by studentka muzeím/výstavním institucím dala, aby mohly lépe uplatňovat možné dekoloniální strategie ve specifickém středoevropském prostoru.

Navzdory výše zmíněným dílčím výtkám, je bakalářská práce Alžběty Cuhrové propracovaným přehledovým akademickým textem, který je poučený a čtenářsky velmi přístupný. Studentka napříč prací ukazuje, že si osvojila nástroje akademického bádání a psaní, je nezávislou, kritickou ale také citlivou výzkumnicí. S potěšením **doporučuji práci k obhajobě** a navrhuji hodnotit známku **výborně**.